

Ceny vody vzrostou každopádně. Jde o to, kvůli čemu a o kolik

Autor: Petr Havel, agrární analytik

Datum: 5.5.2015

Zdroj: <http://svobodneforum.cz/ceny-vody-vzrostou-kazdopadne-jde-o-to-kvuli-cemu-a-o-kolik/>

Za minimální pozornosti tuzemských médií proběhla před několika dny mezi Sdružením oborů vodovodů a kanalizací ČR (SOVAK), Svazem měst a obcí ČR (SMO) a Ministerstvem životního prostředí (MŽP) názorová přestřelka o vývoji cen vodného a stočného v příštích letech. Tedy diskuse na téma, které zajímá všechny občany i podnikatele v zemi. Bohužel vždy až na přelomu roku, kdy se ceny vodného a stočného tvoří. Skutečností ovšem je, že minimálně letos se uvedené ceny fakticky tvoří již v současné době, a to zejména na základě připravovaných zákonů, nařízeních vlády a podmínek pro čerpání dotací do vodohospodářské oblasti, které zpracovalo a navrhuje MŽP.

Všechny návrhy ministerstva přitom představují zásadní impulzy pro růst cen vody pro spotřebitele v ČR, přestože k tomu není v řadě případů důvod. Pokud se ovšem současné návrhy MŽP nezmění, bude už na konci roku pozdě změnit něco, co bude v té době schváleno a platné. Co se tedy na odběratele vody, obce, správce a majitele vodohospodářské infrastruktury připravuje?

V první řadě je to návrh MŽP na zvýšení poplatků za odběr podzemních vod, které jsou významnou položkou při tvorbě cen vodného a stočného zhruba na polovině území ČR, neboť podzemní zdroje tvoří 50 procent zdrojů pitné vody v naší zemi. **Pokud by zvýšení poplatků bylo dvojnásobné (uvažováno je ale i trojnásobné), došlo by podle SOVAK k navýšení cen vodného tam, kde jsou podzemní vody využívány, o 7-15 procent.** V praxi přitom není možné „přesměrovat“ využívání zdrojů podzemních do zdrojů povrchových – neodpovídá tomu vybudovaná vodárenská infrastruktura, v řadě míst navíc není jiný než podzemní zdroj vody k dispozici. Další zvyšování poplatků může podle SOVAK vést k využití vlastních zdrojů (například studní) a odpojování od veřejných systémů. Bohužel je nutné připomenout, že voda ze studní má, navzdory obecnému povědomí, výrazně nižší kvalitu než voda z kohoutku.

Pravda ale je, že ceny podzemní vody jsou v ČR oproti povrchové vodě nižší a nějaké cenové narovnání by zřejmě bylo žádoucí. Ostatně, snahy o zdražení podzemních vod již tady byly v minulosti, nikdo ale zatím neměl politickou odvalu tento úmysl dotáhnout do konce. Na druhou stranu je dobré připomenout, kam poplatky za odběr podzemních vod plynou – zatím se o jejich využití dělí rovným dílem kraje a Státní fond životního prostředí (SFŽP). To by se ale mělo měnit, SFŽP má získat z navýšených poplatků 70 procent, kraje pak jen 30 procent. To by v praxi znamenalo, že občané zaplatí ve zvýšených cenách vody dotace pro SFŽP, což je fakticky skrytý způsob zvýšené daňové povinnosti.

Dalším významným impulzem ke zvýšení cen vody je nařízení vlády č. 59/2015 Sb., které nahrazuje nařízení vlády č. 61/2003 Sb. o vypouštění odpadních vod do vod povrchových. Tento dokument zpřísňuje již tak velmi přísné limity látek přítomných ve vodě, a to nad rámec požadavků EU. V praxi tak bude mít ČR nejpřísnější požadavky na čistotu vod v celé Evropě, což by bylo možná i chvályhodné, kdyby ovšem byly uvedené limity v případě stávajících čistíren odpadních vod v praxi splnitelné. To ale nejsou, což zejména pro menší města a obce znamená buď porušovat zákony či žádat o výjimky, nebo investovat do čistíren postavených před několika lety tak, aby nová nařízení splňovala. To ovšem představuje miliardové investice do nových technologií, a to zase znamená náklady, které se logicky musí promítnout do nárůstu cen vody, protože vodné a stočné je hlavním finančním zdrojem pro obnovu, rekonstrukce či údržbu vodovodních a kanalizačních sítí a čističek.

Třetí zásadní změnou, která může mít dopad do cen vodného a stočného, jsou Ministerstvem životního prostředí stanovené podmínky pro čerpání dotací z Operačního programu životní prostředí. V první řadě je na projekty na zvýšení kvality vod a prevenci proti povodním v současném

programovém období (2014 až 2020) v operačním programu vyčleněno oproti předchozímu období (2007 až 2013) podstatně méně peněz. I když jde celkem o zhruba 21 miliard korun, a tato částka se zdá relativně velká, jde o 2,5krát méně peněz než v minulém sedmiletém období. Vzhledem k tomu, že loni nebyly žádné operační programy spuštěny a aktuální program byl v EU schválen jen před několika dny, scvrklo se období na čerpání podpor na pětileté místo sedmiletého. Ani to by nebyl zásadní problém, kdyby ovšem MŽP nezměnilo podmínky především týkající se obnovy kanalizačních sítí tak, že pro stávající období nebude uznatelným nákladem financování společné kanalizace. MŽP tak hodlá podporovat pouze takzvanou oddílnou kanalizaci, což je z ekologického pohledu lepší řešení, problémem je, že většina kanalizací v ČR spadá do kategorie společné kanalizace. To vše fakticky znamená, že mnohé obce a města dotace na rekonstrukce nevyužijí, protože jim na to stát prostřednictvím MŽP nepřispěje, a samy na to mít nebudou.

Proti záměrům MŽP protestoval oficiálně SMO, podle kterého i kvůli tomuto kroku ministerstva hrozí zdražení vody. Obce i města totiž počítaly s podporou budování či rekonstrukce jak společných, tak oddílných kanalizací, a do přípravy projektové dokumentace investovaly nemálo finančních prostředků. Tam, kde projekt počítá se společnou kanalizací, jde ovšem o vyhozené peníze. Navíc zabudovat do stávajícího systému další novou síť je v řadě míst, kde je již nyní v zemi spleť trubek různých (nejen vodohospodářských) sítí, poměrně velkým oříškem. Pro oddělenou kanalizaci jsou totiž třeba potrubní systémy dva.

MŽP se přitom proti postoji SMO ohradilo s tím, že záměr podpořit dotačně pouze oddělenou kanalizaci nebude mít dopad do cen vody. Skutečností je, že podmínky operačního programu takový dopad opravdu všude mít nemusí, zpřísnění limitů za vypouštění odpadních vod a navýšení poplatků za odběr podzemních vod ovšem nepochybně ano.

MŽP přitom není institucí, která posílá občanům faktury za ceny vody – takovými institucemi jsou vodohospodářské společnosti. Občané – odběratelé vody – budou tím pádem vinit za růst cen vody vodohospodářské podniky, které ovšem paradoxně v současné době bojují za to, aby se ceny prostřednictvím legislativy připravené ministerstvem nezvyšovaly. Kolik lidí to ale ví?

Autor: Petr Havel, agrární analytik

Datum: 5.5.2015

Zdroj: <http://svobodneforum.cz/ceny-vody-vzrostou-kazdopadne-jde-o-to-kvuli-cemu-a-o-kolik/>